

euroadvokátom Mgr. Jurajom Hudákom, LL.M., Kováčska 40, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [redacted], [redacted] a [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [redacted], [redacted] a [redacted] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume 1 000 € (slovom tisíc eur) a [redacted], [redacted] a [redacted]

██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, všetci ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, ██████████,
██████████, ██████████, ██████████, a ██████████,
██████████, všetci ██████████ (ďalej spolu len „sťažovatelia“),
ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných
prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva
na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane
ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu
Košice II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011
(ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 predbežne prerokoval
ústavnú sťažnosť sťažovateľov a uznesením č. k. I. ÚS 462/2019-16 z 26. novembra 2019
ju prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde
Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019
Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplynulo, že 23. marca 2011 spoločnosť ██████████
██████████ (ďalej len „žalobkyňa“) podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného
rozkazu z titulu zaplatenia časti ceny diela proti sťažovateľom ako žalovaným. Okresný súd
v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Rob 76/2010 (správne má byť 35 Rob 76/2011, pozn.)
vydal platobný rozkaz, proti ktorému sťažovatelia podali odpor. Po vyjadrení k odporu
zo strany žalobkyne bol spis 14. júla 2011 prevedený do oddelenia obchodnoprávných vecí
pod súčasnú sp. zn. 34 Cb 87/2011, pričom konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené.

3.1 Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti poukázali na tú skutočnosť, že okresný súd vykonal vo veci dve pojednávania, a to 9. februára 2012 a 10. mája 2012, ktoré bolo následne odročené na neurčito. Ďalej uviedli, že na návrh žalobkyne uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-96 z 23. mája 2012 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 184/2012 z 31. januára 2013 pripustil, aby z konania vystúpil správca bytového domu a na jeho miesto do konania vstúpili jednotliví vlastníci bytov. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdili, že okresný súd vo veci nekoná, pričom k odstráneniu nečinnosti okresného súdu nevedli ani opakované výzvy žalobkyne.

3.2 Čo sa týka správania sťažovateľov v napadnutom konaní, sťažovatelia zdôrazňujú, že žiadnym spôsobom okrem ich zmeny v dôsledku zmeny v osobe vlastníka jednotlivých bytových jednotiek neprispeli k samotnej dĺžke konania. Za hlavnú príčinu vzniknutých prieťahov považujú postup súdu, ktorý podľa ich tvrdenia „*vykazuje známky dlhotrvajúcej nečinnosti*“.

3.3 Sťažovatelia napokon uzavreli, že nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré „*ku dňu podania tejto sťažnosti trvá takmer 7 rokov a v ktorom nedošlo doteraz k vykonaniu žiadnych dôkazov, vo svojom súhrne naplnila porušenie práva sťažovateľov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov...*“.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľa v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v bode 1 označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikáže okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Okrem toho sa domáhali priznania finančného zadosťučinenia v sume po 3 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 4 316,42 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd sa na výzvu ústavného súdu zo 16. decembra 2019 k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril listom sp. zn. 1 SprV 847/2019 z 9. januára 2020. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení pripustil, že v napadnutom konaní došlo k obdobiam nečinnosti, a vyslovil názor, že tieto majú objektívnu príčinu v poddimenzovanom personálnom stave

na okresnom súde za posledných 10 rokov. Poukázal tiež na náročnosť samotnej veci z hľadiska procesného stavu, ktorá spočíva vo veľkom počte návrhov žalobkyne na zmenu účastníkov sporu na strane žalovaných z dôvodu zmien vlastníckych vzťahov v bytovom dome. K prietiahom v napadnutom konaní došlo podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu aj v súvislosti so zmenou zákonných sudcov z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti, z dôvodu ukončenia výkonu funkcie sudcu či dočasného preloženia na krajský súd.

5.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde a pripojil predmetný spis.

6. Ústavný súd 23. januára 2020 zaslal vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 1 SprV 847/2019 z 9. januára 2020 sťažovateľom, požiadal ich o zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu a o oznámenie, či súhlasia s upustením od ústneho pojednávania. Zároveň ústavný súd sťažovateľov upozornil, že v prípade, že v stanovenej lehote nedoručia svoje stanovisko, bude ústavný súd pokračovať v konaní vo veci samej.

6.1 Sťažovatelia možnosť zaujať stanovisko k predmetnému vyjadreniu okresného súdu nevyužili.

7. Vzhľadom na súhlas okresného súdu, aby ústavný súd upustil v danej veci od ústneho pojednávania, po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, vyjadrením okresného súdu a obsahom na vec sa vzťahujúceho spisu dospel ústavný súd k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

8. Z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom vo veci sťažovateľov ústavný súd zistil nasledujúci prehľad relevantných procesných úkonov:

- 25. marca 2011 – návrh žalobkyne na vydanie platobného rozkazu z titulu zaplata sumy 78 666,96 € s príslušenstvom; ako odporcu žalobkyňa označila spoločnosť

- 21. marca 2013 – návrh žalobkyne na zámenu účastníka konania žalovaného v 15. rade, o ktorom rozhodol súd uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-204 z 24. apríla 2013, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. septembra 2013,
- 28. júna 2013 – žiadosť žalobkyne o nariadenie pojednávania,
- 2. októbra 2013 – spis pridelený novej zákonnej sudkyni [REDACTED],
- 17. októbra 2013 – žalobkyňa doručila súdu čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania a návrh na zámenu účastníkov konania (návrh na vstup okrem iných [REDACTED] a [REDACTED]),
- 9. decembra 2013 – spis pridelený späť zákonnému sudcovi [REDACTED],
- 30. januára 2014 – žiadosť žalobkyne o nariadenie pojednávania a návrh vykonať dôkazy okrem iného aj znaleckým posudkom,
- 29. septembra 2014 – žalobkyňa doručila súdu znalecký posudok,
- 3. marca 2015 – spis pridelený novému zákonnému sudcovi [REDACTED],
- 17. februára 2016 – žiadosť žalobkyne o nariadenie pojednávania,
- 4. apríla 2016 – spis pridelený späť zákonnému sudcovi [REDACTED],
- 8. júla 2016 – opakovaná žiadosť žalobkyne o nariadenie pojednávania,
- 13. septembra 2016 – výzva súdu žalobkyni, aby vzhľadom na realizáciu čiastkových úhrad zo strany žalovaných upresnila žalobný petit,
- 4. októbra 2016 – návrh žalobkyne na zámenu účastníkov konania na strane žalovaných (návrh na vstup [REDACTED] a vyjadrenie na výzvu súdu,
- 16. februára 2017 – okresný súd uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-521, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. marca 2018, pripustil zámenu na strane žalovaných (do konania vstúpili o.i. aj [REDACTED]),
- 7. decembra 2017 – návrh žalobkyne na zámenu účastníkov konania, o ktorom súd rozhodol uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-593 z 8. januára 2018,
- 13. apríla 2018 – návrh žalobkyne na zámenu účastníkov konania, o ktorom súd rozhodol uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-621 z 10. mája 2018 (okrem iného súd pripustil, aby z konania vystúpila [REDACTED]; uznesenie právoplatné 14. júna 2018,

- 20. novembra 2018 – súd nariadil vo veci termín pojednávania na 13. február 2019,
- 12. februára 2019 – návrh žalobkyne na zámenu účastníkov konania,
- 13. februára 2019 – okresný súd vykonal vo veci pojednávanie, ktoré odročil na neurčito vzhľadom na návrh žalobkyne vykonať zmeny na strane žalovaných,
- 18. marca 2019 – okresný súd uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-757 pripustil zámenu účastníkov konania na strane žalovaných (okrem iných pripustil vstup [REDAKOVANÉ] uznesenie právoplatné 10. mája 2019,
- 7. novembra 2019 – spis pridelený novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ],
- 20. decembra 2019 – návrh žalobkyne na zámenu účastníkov konania a žiadosť o nariadenie pojednávania a rozhodnutie vo veci; súd určil termín na 20. máj 2020, ale v súvislosti so šírením COVID-19 bol termín zrušený,
- 4. mája 2020 – spis pridelený späť zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ],
- 3. júna 2020 – okresný súd uznesením pripustil zámenu účastníkov na strane žalovaných, za ktorých bude ďalej konať Správcovské bytové družstvo IV Košice, a následne 4. júna 2020 zaslal žalobu a všetky podania novému žalovanému na vyjadrenie,
- 11. septembra 2020 – súd stanovil termín pojednávania na 25. november 2020 a zaslal predvolanie právnym zástupcom strán sporu.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10.1 Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

13.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

13.2 Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

15. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (podľa § 6 mal súd v konaní postupovať v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná; § 100 ods. 1 súdu prikazoval, že len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá). Podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je táto povinnosť súdu *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

16.1 Povinnosť súdu konať bez prietáhov v konkrétne vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, z § 168 § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu – a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V konaniach začatých pred 1. júnom 2016 sa tieto ustanovenia uplatnia v súlade s § 470 ods. 2 CSP.

V.

Záverý ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia práv sťažovateľov

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

18. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o obchodnoprávny spor, ktorý z právneho hľadiska, aj keď je potrebné posúdiť viacero rozhodujúcich skutočností, nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Z hľadiska skutkovej zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že veľký počet účastníkov na strane žalovanej spoločne s ich viacnásobnou obmenou výrazne prispeli k predĺženiu napadnutého konania.

██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████. Uznesenie o vstupe do konania nadobudlo právoplatnosť 29. marca 2013. Uvedení sťažovatelia sú teda účastníkmi napadnutého konania od 29. marca 2013 doteraz.

20.2.2 Okresný súd uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-521 zo 16. februára 2017 právoplatným 8. marca 2018 pripustil do namietaného konania ako účastníkov na strane žalovaných ██████████, ██████████, ██████████ a ██████████. Sťažovatelia ██████████, ██████████ a ██████████ sú teda účastníkmi v napadnutom konaní od 8. marca 2018 doteraz.

20.2.3 V súvislosti so vstupom sťažovateľa ██████████ do konania je ešte dôležité poukázať na tú skutočnosť, že jeho právna predchodkyňa (██████████, matka sťažovateľa, zomr. ██████████ ██████████ pozn.) vstúpila do konania už 29. marca 2013 na základe uznesenia o vstupe do konania. Sťažovateľ ██████████ tak v súvislosti s právnym nástupníctvom po svojej matke (univerzálna sukcesia) je bezpochyby oprávnený uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo. Keďže pri zmene účastníkov nedochádza k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01, I. ÚS 102/05), ústavný súd vyhodnotil účastníctvo sťažovateľa ██████████ v napadnutom konaní už od 29. marca 2013 doteraz.

20.2.4 V súvislosti s účasťou sťažovateľky ██████████ v napadnutom konaní pozornosti ústavného súdu neušlo, že síce do konania vstúpila 29. marca 2013 na základe uznesenia o vstupe do konania, ale okresný súd uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-621 z 10. mája 2018 právoplatným 14. júna 2018 pripustil, aby z konania vystúpila a následne uznesením č. k. 34 Cb 87/2011-757 z 18. marca 2019 právoplatným 10. mája 2019 do konania opäť vstúpila. Účastníčkou v konaní tak je od 29. marca 2013 doteraz s prerušením od 14. júna 2018 do 10. mája 2019.

20.2.5 S poukazom na uvedené je tvrdenie sťažovateľov, že sú účastníkmi konania od jeho začiatku, zavádzajúce.

20.3 Ústavný súd konštatuje, že v doterajšom priebehu napadnutého konania došlo opakovane k obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, resp. neefektívnej činnosti (od júla 2013 do februára 2014, keď bol súd absolútne nečinný; od júla 2014

do februára 2017, keď súd nevykonal žiaden relevantný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov ani nenariadil vo veci termín pojednávania, pričom o návrhu žalobkyne zo 17. októbra 2013 na zámenu účastníkov na strane žalovaných rozhodol až uznesením zo 16. februára 2017).

20.4 Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná. Je zrejmé, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov, a preto nie je zlučiteľný s ich základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

21. Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v bode 18 až 20, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 34 Cb 87/2011 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

23. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označených práv prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov. Keďže okresný súd v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní dosiaľ meritórne nerozhodol, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5% za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

27. Sťažovatelia sa domáhali priznania finančného zadosťučinenia v sume po 3 000 €. Svoj návrh odôvodnili predovšetkým dlhotrvajúcou právnou neistotou a skutočnosťou, že „*vo veci nebolo vykonané ani len žiadne dokazovanie*“.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľmi nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti danej veci (predovšetkým faktickú zložitosť veci, okamih, keď jednotliví sťažovatelia vstúpili do konania, ale aj neefektívny postup okresného súdu),

ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 €, resp. 500 € každému zo sťažovateľov za primerané (bod 3 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľov nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VII.

Trovy konania

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok roku 2017, ktorá bola podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky v sume 921 €.

32. Ústavný súd priznal náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) právnenému zástupcovi sťažovateľov, a to právnenému zástupcovi Mgr. Jurajovi Hudákovi, LL.M., Kováčska 40, Košice. Odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 je 1/6 z výpočtového základu, čo v zmysle citovaných ustanovení vyhlášky predstavuje sumu 153,50 € zníženú o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, a režijný paušál sumu 9,21 €. Náhrada za dva úkony právnej služby pri zastupovaní 28 osôb vykonaných v roku 2018 (2 x 76,75 € x 28) spolu s režijným paušálom (2 x 9,21 €) predstavuje sumu 4 316,42 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

33. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov Mgr. Juraja Hudáka, LL.M., Kováčska 40, v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu